УДК 650.01

ТРАНСПОРТНА ЛОГІСТИКА ЯК СКЛАДОВА ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ТА ЇЇ ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ

Поліщук І.І., Кушина Л.Р., Сташко М.М.
Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

В статті розглянуто загальні відомості про транспортну логістику, її завдання. Наведено переваги та недоліки різноманітних видів транспорту. Досліджено основні проблеми, які гальмують розвиток транспортної логістики. Також запропоновано шляхи удосконалення роботи транспортної логістики. Це можливо зробити за допомогою розробки нового мобільного додатку, який допоможе обирати найбільш оптимального перевізника і відстежувати весь процес перевезення.
Ключові слова: транспортна логістика, логістична система, проблеми транспортної логістики, перевезення, мобільний додаток.

Постановка проблеми. В сучасних умовах ефективність діяльності підприємств безпосередньо залежить від рівня розвитку транспортної логістики, оскільки не всі вони достатньо забезпечені засобами транспорту для перевезення вантажів. Необхідною умовою забезпечення ритмічності виконання виробничих процесів є взаємозв'язок технічних та транспортних засобів. Для цього потрібно підлаштовувати транспорт до умов виробництва, а також його раціональне використання з мінімізацією витрат. Проблеми транспортної логістики полягають у тому, що споживачі їх послуг незадоволені вартістю та якістю надання, що в результаті призводить до втрати відповідного рівня дохідності та конкурентоспроможності на ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок в сучасне розуміння та розвиток організації і управління транспортною логістикою внесли Б.А. Анікін, В.Г. Банько, Є.А. Бузовський, А.В. Булах, В.Г. Василенко, М.Г. Вергун, А.М. Гаджинський, Т.А. Гуцул, І.В. Заблодська, А.Г. Кальченко, І.В. Клюс, Т.В. Косарева, Є.В. Крикавський, Я.Ю. Лозовий, Т.В. Мірзоєва, Л.Б. Миротіна, О.А. Новиков, М.А. Окландер, В.І. Перебийніс, Б.В. Шабов та інші. Сформульовані даними вченими висновки та теорії посідають важливе місце в логістичній системі, зокрема в транспортній логістиці.

Виділення раніше не вирішених частин загальної проблеми. Незважаючи на велику кількість дослідження даного питання, проблеми ефективного надання транспортних послуг, організації транспортної логістики на підприємствах залишаються невирішеними і потребують подальших досліджень.

Мета статті. Метою статті є розкриття сутті транспортної логістики як складової логістичної системи, дослідження її основних проблем, які стримують розвиток транспортної галузі та запропонування методики розробки спеціального мобільного додатку для відслідковування перевезень.

Виклад основного матеріалу. Логістична діяльність на підприємстві включає не тільки перевезення вантажу від постачальника до споживача (з підприємства на склад), але також доставку зі складу підприємства споживачам готової продукції. Таким чином, логістична діяльність – це система дій і рішень, пов'язаних з формуванням оптимального співвідношення матеріальних, фінансових, інформаційних та транспортних потоків, які проходять послідовний ланцюг від зовнішнього джерела до кінцевого споживача готової продукції [3].

Витрати на виконання транспортних операцій складають до 50% від суми загальних витрат на логістику. Транспортна логістика інтегрує планування, управління та фізичне транспортування матеріалів, покупних частин, виробів, виробничих відходів у супроводі необхідного для цього інформаційного потоку для мінімізації транспортних витрат і витрат часу.

Головна мета транспортної логістики зводиться до надання необхідних транспортних послуг у галузях постачання, збуту та переробки відходів з мінімальними витратами, з орієнтацією на стабільне зменшення потреб у транспорті.

При цьому, основні завдання транспортної логістики можна визначити наступним чином:

– вибір виду транспортних засобів;

– спільне планування транспортного процесу зі складським та виробничим;

– спільне планування транспортних процесів на різних видах транспорту;

– забезпечення технологічної єдності транспортно-складського процесу;

– визначення раціональних маршрутів доставки [2].

На сьогоднішній день використовується чимало різноманітних видів транспорту для перевезення вантажів. При виборі оптимального транспорту для конкретного перевезення необхідно враховувати інформацію про особливості того чи іншого транспорту.

Оскільки всі види транспорту (залізничний, морський, внутрішній водний (річковий), автомобільний, повітряний та трубопровідний) мають певні переваги та недоліки, які визначають ефективність їх використання в логістичній системі.

Порівняльна характеристика зазначених видів транспорту наведена в таблиці 1.

Транспортна логістика підприємств має свої специфічні проблеми, які потребують вирішення для підвищення ефективності її діяльності.

Основними з яких є:

1) Якість транспортного обслуговування. Це стосується, перш за все, простих експедиторських або транспортних компаній, перші з яких не мають власного рухомого складу і працюють

© Поліщук І.І., Кушина Л.Р., Сташко М.М., 2016

як посередники між замовником і перевізником, а другі – займаючись перевезенням вантажів власними транспортними засобами, практично не намагаються оптимізувати сам процес транспортування.

2) Недовантаження рухомого складу. Проблема недостатнього використання вантажопідйомності транспортного засобу безпосередньо пов'язана з частим небажанням або невмінням комплектувати відправку від різних вантажовідправників.

3) Складність організації взаємодії декількох видів транспорту. Слід зазначити той факт, що при взаємодії різного транспорту практично завжди підвищуються терміни перевезення. Це пов'язано з перевантаженням з одного виду транспорту на інший, які зазвичай супроводжуються короткостроковим зберіганням вантажу [5].

4) Недостатня кількість кваліфікованих кадрів з логістики.

5) Низька якість транспортної інфраструктури, що є наслідком економічної слабкості суб'єктів господарювання та територіальної їх розосередженості.

6) Специфіка об'єкта транспортування: деякі види продукції швидко псуються та вимагають спеціальних умов перевезення (температура, вентиляція і т.п.), потреба в перевезенні живих тварин, птахів тощо [4].

7) Амортизація транспортних засобів у зв'язку з недостатніми інвестиційними ресурсами та обмеженими можливостями машинобудівної промисловості.

Узагальнення проблем транспортної логістики свідчить, що недоліки перевезення різних вантажів негативно впливають на організацію торгівлі.

Тому буде запропонована наступна методика розроблення мобільного додатку для раціоналізації та відстежування перевезень з використанням GPS. Мобільний додаток буде розроблений для всіх типів ОС, за допомогою якого споживач транспортних послуг зможе легко вибрати потрібну йому транспортну компанію і ще до оформлення замовлень зможе оцінити вартість перевезень, швидкість та зручність.

Розробка мобільного додатку складається з повного циклу, який включає в себе шість основних етапів, жоден з яких не можна обділити увагою про його створенні.

Перший етап – розробка макета мобільного додаток. Детальний макет – це фундаментальна основа для створення додатку і, не приділивши уваги навіть незначній деталі, можна зіткнутися з можливістю переробляти все з нуля.

Другий етап – створення прототипу і проектування структури. На цьому етапі опрацьовується весь функціонал програми: як клієнт буде користуватися додатком, елементи навігації, розміщення кнопок на екрані.

Третій етап – дизайн мобільного додатку. Відштовхуючись від цілей мобільного додатку, його аудиторії та функціоналу, створюється відповідний дизайн. На цьому етапі необхідно студія детально опрацювати кожен з екранів і кожну його деталь. Для початку розробляється дизайн

Таблиця 1

Порівняльна характеристика різних видів транспорту

Вид транспортного засобу	Переваги	Недоліки	Сфера застосування
Залізничний	Висока провізна і пропускна здатність. Незалежність від кліматичних умов, пори року і доби. Висока регулярність перевезень. Відносно низькі тарифи. Висока швидкість доставки на великі відстані.	Обмежена кількість перевізників. Великі капітальні вкладення у виробничо-технічну базу. Низька доступність до кінцевих споживачів. Низьке якість збереження вантажів.	Практично не обмежена
Морський	Можливість міжконтинентальних перевезень. Низька собівартість перевезень на далекі відстані. Висока провізна і пропускна здатність. Низька капіталомісткість перевезень.	Обмеженість перевезень, низька швидкість доставки. Залежність від географічних, природних, навігаційних умов. Жорсткі вимоги до пакування, мала частота відправлень	Практично не обмежена
Внутрішній водний (річковий)	Висока провізна здатність на глибоководних ріках і водоймах. Низька собівартість і капіталомісткість перевезень.	Обмеженість перевезень, низька швидкість доставки. Залежність від нерівномірності глибини рік, водойм, від навігаційних умов. Сезонність роботи.	Практично не обмежена
Повітряний	Найвища швидкість доставки. Висока надійність, найкраще збереження вантажу, короткі маршрути перевезень.	Висока собівартість, матеріало-, енергоємність перевезень. Залежність від погодних умов, недостатня географічна доступність.	Практично не обмежена
Автомобільний	Висока доступність. Можливість доставки вантажу «від дверей до дверей». Велика маневреність і гнучкість, висока швидкість доставки. Можливість використання різних маршрутів доставки товару. Висока якість збереження вантажу.	Низька продуктивність. Залежність від погодних та дорожніх умов. Відносно висока собівартість перевезень на великі відстані. Низький рівень експлуатаційних показників.	На короткі відстані (до 300 км)
Повітряний	Найвища швидкість доставки. Висока надійність, найкраще збереження вантажу, короткі маршрути перевезень.	Висока собівартість, матеріало-, енергоємність перевезень. Залежність від погодних умов, недостатня географічна доступність.	Практично не обмежена
Трубопровідний	Низька собівартість, висока продуктивність. Високе збереження вантажу, низька капіталомісткість.	Обмеженість видів вантажу, обмежена доступність малих обсягів транспортування вантажу.	Обмежена видом вантажів

Джерело: [1]

перших трьох сторінок, який є своєрідним фундаментом для всіх інших. Тільки після затвердження дизайну промальовуються інші екрани, кнопки та іконки.

Четвертий етап – програмна розробка. Розробка мобільного додатку на цьому етапі полягає в тому, що з'єднуються воєдино всі промальовані і затверджені елементи – екрани, кнопки, іконки, підказки. Крім того, з'єднується серверна і клієнтська частини програми, щоб він повноцінно працював.

П'ятий етап – тестування. На цьому етапі проводиться тестування для того, щоб усунути всі недоліки, які перешкоджатимуть повноцінному функціонуванню додатку.

Шостий етап – розміщення мобільного додатку. Для того, щоб клієнти могли знайти і в подальшому користуватися таким мобільним додатком, його необхідно розмістити у спеціальних магазинах, наприклад, GooglePay, AppStore або Ovi Store.

За допомогою цього мобільного додатку підприємства та будь-які клієнти зможуть:

– обравши певний вид вантажу та транспорту, дізнатися вартість здійснення перевезення різних підприємств, які займаються транспортними перевезеннями;

– автоматично буде обрахований час здійснення перевезення вантажу;

– фільтрувати перевізників за різними критеріями;

– зможуть призначити службу доставки за замовчуванням;

– змінювати тему оформлення;

– імпортувати/експортувати всі дані програми;

– відслідковувати стан відправлень, але лише за наявності в транспорті спеціального пристрою з переліком штрих кодів товарів або накладних перевезень з використанням GPS.

Даний мобільний додаток буде можливим для використання відслідковування перевезень усіма видами транспорту.

Висновки і пропозиції. Отже, розкривши суть транспортної логістики, можемо сказати, що її метою є надання необхідних транспортних послуг таким чином, щоб витрати часу, праці та ресурсів на цей процес були мінімальними. Так як для здійснення перевезень використовуються різноманітні види транспорту (залізничний, морський, внутрішній водний (річковий), автомобільний, повітряний та трубопровідний), тому при виборі необхідно враховувати всі переваги та недоліки, щоб обрати найбільш оптимальний. А також, розробивши спеціальний мобільний додаток, такий вибір стане набагато простішим і більш ефективним.

Існує також ряд проблем транспортної логістики, вирішення яких стане визначальною умовою її розвитку та ефективної діяльності, а знаходження шляхів їх вирішення є пріоритетними напрямками наукових досліджень і діяльності органів влади та управління.

Список літератури:

1. Декалюк О. В. Використання транспортних засобів в логістичній системі та основні проблеми транспортної логістики / О. В. Декалюк, П. О. Королівський, І. В. Левицька // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2011. – № 1. – С. 186-189.
2. Кислий В. М., Біловодська О. А., Олефіренко О. М., Смоляник О. М. Логістика: Теорія та практика: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 360 с.
3. Матвієнко-Біляєва Г. Л. Транспортна логістика на сучасних підприємствах [Електронний ресурс] / Г. Л. Матвієнко-Біляєва – Режим доступу до ресурсу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vdnuet/econ/2011_4/Matvien.pdf
4. Нечипоренко К.В. Проблеми розвитку транспортної логістики сільськогосподарських товаровиробників / К.В. Нечипоренко // Логистика: проблемы и решения. – 2015. – № 4. – С. 48-51.
5. Устенко М. О. Основні проблеми транспортної логістики УкрДАЗТ // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – С. 2–5.

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Полищук И.И., Кушина Л.Р, Сташко М.М.
Винницкий торгово-экономический институт
Киевского торгово-экономического университета

ТРАНСПОРТНАЯ ЛОГИСТИКА КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ЛОГИСТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ И ЕЕ ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ

Аннотация
В статье рассмотрены общие сведения о транспортной логистике, ее задачи. Приведены преимущества и недостатки различных видов транспорта. Исследованы основные проблемы, которые тормозят развитие транспортной логистики. Также предложены пути совершенствования работы транспортной логистики. Это возможно сделать с помощью разработки нового мобильного приложения, которое поможет выбрать наиболее оптимального перевозчика и отслеживать весь процесс перевозки.
Ключевые слова: транспортная логистика, логистическая система, проблемы транспортной логистики, перевозки, мобильное приложение.

Polishchuk I.I., Kushyna L.R., Stashko M.M.
Vinnytsya Trade and Economic Institute of
Kyiv National University of Trade and Economic

TRANSPORT LOGISTICS AS A PART OF LOGISTICS AND ITS MAIN PROBLEMS

Summary
In this article is observed general information about the transport logistics and its tasks. There are benefits and drawbacks of the various modes of transport. The basic problems slowing the development of transport logistics are analysed. Also there are proposed the ways of improvement of transport logistics. It is possible through the development of a new mobile application that will help choose the optimal/most suitable conveyer and track the entire process of transportation.
Keywords: transport logistics, logistics system, problems of transport logistics, transportation, mobile application.